

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
ΚΥΚΛΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

04.

Αποταμίευση ή Φιλαργυρία;

• ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

04.

Αποταμίευση ή Φιλαργυρία;

Το εργαστήριο αυτό, χτισμένο γύρω από τον άξονα «αποταμίευση» του οικονομικού αλφαριθμητισμού και ενταγμένο στο πλαίσιο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να αναπτύξουν υπεύθυνες στάσεις και δεξιότητες διαχείρισης των μελλοντικών τους εισοδημάτων στο πλαίσιο της προσωπικής και επαγγελματικής τους πορείας.

Μελετώντας λογοτεχνικά κείμενα, θα κατανοήσουν τη συνάφεια μεταξύ διαθέσιμου εισοδήματος, κατανάλωσης και αποταμίευσης και θα εμβαθύνουν στη διάκριση ανάμεσα στη συνετή οικονομική διαχείριση και στην υπερβολική προσκόλληση στα χρήματα, σε σχέση με τη διαμόρφωση ρεαλιστικών επιλογών ζωής και σταδιοδρομίας.

Μέσα από την αφήγηση, τη συζήτηση και τη δημιουργική γραφή, θα καλλιεργήσουν κριτική σκέψη, θα αναπτύξουν προσωπικές θέσεις και θα προβληματιστούν όσον αφορά στη σχέση του χρήματος με τις αξίες, έχοντας ως στόχο να διαμορφώσουν ισορροπημένη στάση απέναντι στη χρήση και στη σημασία του και να ενισχύσουν την ικανότητά τους να διαχειρίζονται υπεύθυνα τους διαθέσιμους πόρους τους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΟΦΕΛΗ

Γνώσεις

- Κατανόηση της έννοιας της αποταμίευσης και της διάκρισής της από τη φιλαργυρία.
- Εξοικείωση με λογοτεχνικά κείμενα και σύνδεσή τους με οικονομικές έννοιες.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής ανάλυσης και ερμηνείας κειμένων.
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων σύγκρισης στάσεων και συμπεριφορών απέναντι στο χρήμα, στο πλαίσιο προσωπικών και επαγγελματικών επιλογών.

Συναισθήματα και συμπεριφορά

- Ενίσχυση της ικανότητας αυτοαναστοχασμού γύρω από στάσεις και συμπεριφορές.
- Ανάπτυξη της ικανότητας διατύπωσης προσωπικής άποψης και τεκμηρίωσης θέσης, τόσο στο πλαίσιο προφορικής συζήτησης όσο και μέσω γραπτής εργασίας.
- Καλλιέργεια δεξιοτήτων συνεργασίας μέσα από ομαδικές δραστηριότητες.
- Διαμόρφωση πιο ισορροπημένης στάσης στη διαχείριση των χρημάτων (ούτε σπατάλη ούτε υπερβολική αποταμίευση), με στόχο την υπεύθυνη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων και την ενίσχυση της ικανότητας λήψης μελλοντικών προσωπικών και επαγγελματικών αποφάσεων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Αποταμίευση

Η αποταμίευση είναι το μέρος του εισοδήματός μας που δεν καταναλώνουμε άμεσα αλλά «το βάζουμε στην άκρη» για μελλοντική χρήση. Με άλλα λόγια, είναι η αποχή από την κατανάλωση ενός αγαθού ή υπηρεσίας σήμερα, προκειμένου να μπορούμε να καλύψουμε ανάγκες ή επιθυμίες στο μέλλον, διασφαλίζοντας καλύτερα τη σταθερότητα της προσωπικής και επαγγελματικής μας πορείας.

Διαθέσιμο εισόδημα

Το διαθέσιμο εισόδημα λοιπόν, για το οποίο μιλήσαμε σε προηγούμενο εργαστήριο, κατανέμεται σε 2 βασικές κατευθύνσεις: στην κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών και στην αποταμίευση, η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί για δαπάνες ή μελλοντικές επενδύσεις, συμβάλλοντας στη ρεαλιστική διαχείριση πόρων στο πλαίσιο επιλογών ζωής και σταδιοδρομίας.

Διαθέσιμο εισόδημα

=

Κατανάλωση

+

Αποταμίευση

Η απόφαση για κατανάλωση αποτελεί ουσιαστικά και απόφαση για αποταμίευση και το αντίθετο.

Παράδειγμα

Φαντάσου ότι έχεις 50 € μηνιαίο διαθέσιμο εισόδημα και καταναλώνεις τα 30 €. Αυτομάτως, η μηνιαία αποταμίευσή σου θα ανέλθει στα 20 €. Αντίστροφα, εάν αποταμιεύσεις 10 € από το μηνιαίο σου εισόδημα (50 €), σου απομένουν για κατανάλωση 40 €.

Η απόφαση που λαμβάνεις σήμερα για κατανάλωση και αποταμίευση επηρεάζει την μελλοντική σου κατανάλωση.

Παράδειγμα

Φαντάσου ότι έχεις 10 €.

Μπορείς να τα ξοδέψεις σήμερα για να αγοράσεις γλυκά ή παιχνίδια, ή να φυλάξεις μέρος από αυτά για να αγοράσεις κάτι μεγαλύτερο αργότερα, όπως ένα νέο ποδήλατο. Αν ξοδέψεις όλα τα λεφτά τώρα, δεν θα έχεις χρήματα να αγοράσεις ποδήλατο στο μέλλον. Αν όμως αποταμιεύσεις μέρος των χρημάτων, θα μπορέσεις να αγοράσεις κάτι καλύτερο αργότερα.

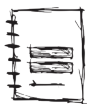
Παραδείγματα

Η σχέση μεταξύ κατανάλωσης και αποταμίευσης επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες όπως: το ύψος του διαθέσιμου εισοδήματος, τις καταναλωτικές συνήθειες, την αβεβαιότητα για το μέλλον, κ.ά.

Ύψος διαθέσιμου εισοδήματος: Όταν κάποιος/α έχει μεγαλύτερο διαθέσιμο εισόδημα, μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του (τροφή, βασική ένδυση, μετακίνηση κ.λπ.) πιο εύκολα, χρησιμοποιώντας μόνο μέρος των χρημάτων του. Έτσι, του/της απομένουν περισσότερα για να αποταμιεύσει, δηλαδή να φυλάξει χρήματα

Καταναλωτικές συνήθειες: Η Μαρία αγοράζει κάθε μέρα ένα χυμό και ένα σνακ από το κυλικείο του σχολείου, ξοδεύοντας περίπου 2 € καθημερινά. Αν όμως αποφασίσει να αγοράζει αυτά τα πράγματα μόνο δύο φορές την εβδομάδα αντί για κάθε μέρα, τότε θα ξοδεύει λιγότερα χρήματα συνολικά. Αυτή η αλλαγή στις καταναλωτικές της συνήθειες της δίνει τη δυνατότητα να αποταμιεύσει τα υπόλοιπα χρήματα για να αγοράσει κάτι μεγαλύτερο ή πιο χρήσιμο αργότερα.

Αβεβαιότητα για το μέλλον: Ο Κώστας δεν ξέρει αν θα χρειαστεί χρήματα το επόμενο διάστημα, όπως για να φτιάξει το ποδήλατό του ή να αγοράσει καινούρια παπούτσια. Γι' αυτό αποφασίζει να βάλει λίγα χρήματα στην άκρη, αντί να τα ξοδέψει όλα τώρα.

1. Εισαγωγή

Συχνά συναντάμε στην καθημερινότητά μας θέματα που αφορούν στη διαχείριση χρημάτων, τις επιλογές κατανάλωσης και τη σημασία της αποταμίευσης. Παράλληλα, η λογοτεχνία προσφέρει εύφορο έδαφος για να αναδειχθούν αξίες και στάσεις ζωής μέσα από ήρωες/ίδες που ενσαρκώνουν αφερέγγυους/ες οφειλέτες, άπληστους/ες φιλάργυρους ή εμμονικούς/ές αποταμιευτές/τριες. Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα αξιοποιούνται 2 γνωστά λογοτεχνικά κείμενα που πραγματεύονται τις έννοιες της αποταμίευσης και της φιλαργυρίας, προκειμένου οι μαθητές/τριες να τις κατανοήσουν, να τις συγκρίνουν, και να εκφράσουν τις δικές τους απόψεις.

- Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει με ερωτήσεις το θέμα: «Πώς σχετίζονται τα χρήματα με τις αξίες;»
- Σύνομη συζήτηση με τους/τις μαθητές/τριες για το τι σημαίνουν για εκείνους/ες οι έννοιες «αποταμίευση» και «φιλαργυρία».

2. Ανάγνωση κειμένων

- Διαβάζονται αποσπάσματα από δύο λογοτεχνικά κείμενα (περιλαμβάνονται στα φύλλα εργασίας «Αποταμίευση ή Φιλαργυρία;»):

Μουζάνης: Δεν τρώτε σήμερα τίποτες;

Σινάνης: Εγώ τρεις μέραις τώρα νηστεύω· δε ξέρεις εσύ;

Μουζάνης: Το ξεύρω αφέντη· μα γιατί νηστεύετε;

Σινάνης: Μισέ [Μεσιέ] Ροδάνη τα κάμη εμένα σήμερα ζιαφέτι [τραπέζι]... ντεν ήρτε ακόμα; Έχει εκατό λογιού φαγιά, εγώ νηστεύω τρεις μέραις για να φάγω, που να μην πεινάσω δεκατρείς.

Μουζάνης: (Καθ' εαυτόν) κακός περίδρομος να σε κόψη μπρε διαβόλου φιλάργυρε... μα αφέντη, εγώ πεινώ, τρεις ημέρες δεν έφαγα κι εγώ [...].

Σινάνης: [...] να δυο παράδες να πάρης ενού παρά ψωμί, κι ενού παρά τυρί να φας.

Μουζάνης: Αφέντη, δε με φτάνει...

Δ. Κ. Βυζάντιος (1838),
Ο Σινάνης, κωμωδία

- Σύνομη συζήτηση για το περιεχόμενο.
- Αναζήτηση άλλων σχετικών κειμένων στη διεθνή λογοτεχνία (π.χ. *Ο Φιλάργυρος* του Μολιέρου ή αντίστοιχα του Μπαλζάκ, του Ζολά ή του Ντίκενς).

Να θυμάσαι ότι ο χρόνος είναι χρήμα· αυτός που θα μπορούσε να βγάλει δέκα σελίνια την ημέρα με τη δουλειά του, και πάει βόλτα τη μισή μέρα ή αράζει στην πολυθρόνα στο δωμάτιό του, ακόμη κι αν ξοδεύει μόνο έξι πένες για τις απολαύσεις του, δεν πρέπει να μετρά μόνο αυτές, γιατί εκτός από αυτές έχει ξοδέψει, ή μάλλον πετάξει, πέντε σελίνια. Να θυμάσαι ότι η πίστωση είναι χρήμα. Αν κάποιος δε ζητήσει από εμένα τα χρήματά του για χρέη δικά μου που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα, μου χαρίζει τους τόκους ή ό,τι εγώ μπορώ να βγάλω από τους τόκους μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα. Ποσό αξιοσέβαστο, αν κάποιος έχει μεγάλη και καλή πίστωση και κάνει καλή χρήση αυτής. Να θυμάσαι ότι το χρήμα από τη φύση του είναι γόνιμο και παραγωγικό. Το χρήμα μπορεί να παράγει χρήμα και οι καρποί του μπορούν να παράγουν κι άλλο, και ούτω καθεξής. Πέντε σελίνια που τοποθετούνται γίνονται έξι και, αν τοποθετηθούν ξανά, γίνονται επτά σελίνια και τρεις πένες... Όποιος σκοτώσει μια γουρούνα, σκοτώνει όλους τους απογόνους της μέχρι το χιλιοστό γουρουνάκι. Όποιος πετάει ένα νόμισμα των πέντε σελινιών, σκοτώνει όλα όσα θα μπορούσαν να παραχθούν με αυτό: στήλες ολόκληρες με λίρες στερλίνες.

Βενιαμίν Φραγκλίνος (1748),
Συμβουλές σε έναν νέο έμπορο

3. Ομαδική εργασία

- Οι μαθητές/τριες, δουλεύοντας ομαδικά, συμπληρώνουν πίνακα όπου συγκρίνουν τους 2 ήρωες ως προς: τη στάση απέναντι στα χρήματα, τις συνέπειες και τα χαρακτηριστικά της.

4. Συζήτηση στην ολομέλεια – Κριτική ανάλυση

- Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες να σχολιάσουν: ποιος ήρωας είναι πιο κοντά στη δική τους πραγματικότητα και για ποιους λόγους.

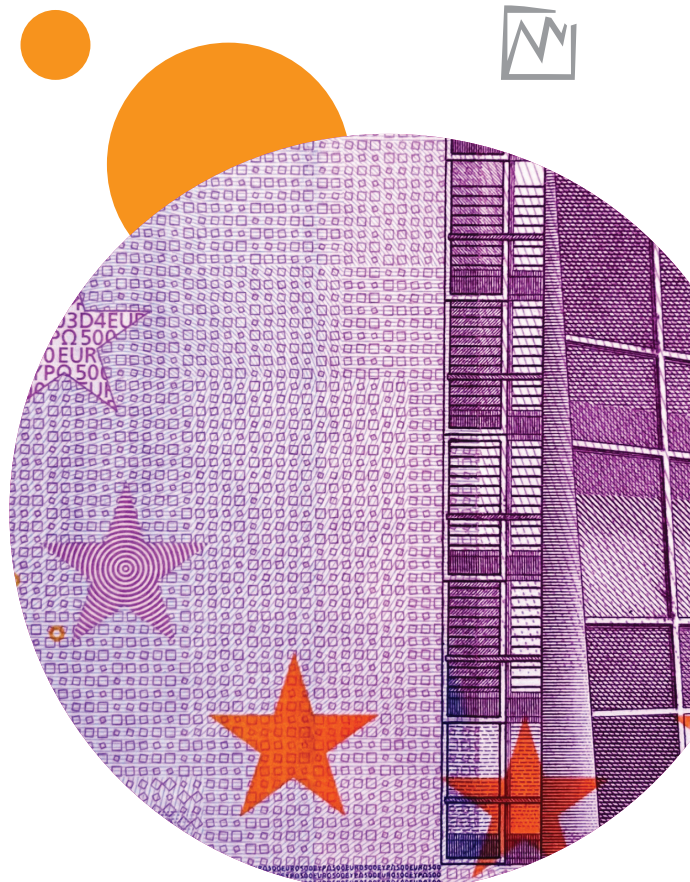
5. Ατομική εργασία – Δημιουργική γραφή

- Κάθε μαθητής/τρια γράφει ένα μικρό άρθρο προσωπικής τοποθέτησης (10-12 σειρές): «Αποταμιευτής ή φιλάργυρος; Η δική μου τοποθέτηση».

6. Κλείσιμο – Αναστοχασμός

- Σύντομη ανακεφαλαίωση: Τι καινούριο έμαθαν, ποια είναι η θέση τους σχετικά με το ζήτημα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο τέλος του εργαστηρίου, προτείνεται να διανεμηθεί στους/στις μαθητές/τριες το φύλλο εργασίας του επόμενου Εργαστηρίου «Μαθαίνοντας από τους μεγαλύτερους», ώστε να έχουν τον χρόνο να προετοιμαστούν κατάλληλα.

04.

Αποταμίευση ή Φιλαργυρία;

• ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Συντονισμός: Μάνος Κορδάκης

Επιμέλεια παραγωγής/παιδαγωγική προσαρμογή: Μαρία Καρβουνοπούλου

Συγγραφή κειμένων: Ελευθερία Γεωργουλέα, Αναστάσιος Ρίζος

Γλωσσική επιμέλεια: Ευτυχία Παναγιώτου

Γραφιστικός σχεδιασμός: Κατερίνα Μαργέτη, Έφη Παναγιωτίδη

Παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού: Γιώργος Καραγιώργος

